

Ladakalnis

N R . 2 (9 2)

2010 M. GRUODŽIO MĖN. SPECIALUS NUMERIS

ŠIAME NUMERYJE-

viskas apie Aukštaitijos nacionaliniame ir Labanoro regioniniame parkuose įgyvendinamus ES fondų lėšomis finansuotus projektus

TURINYS

Gamtotvarkos priemonių įgyvendinimas Juodupės pelkėje	2
Gamtotvarkos darbai Labanoro regioniniame parke	3
Parko simboliui - išskirtinis dėmesys	4
Bitininkystės muziejaus laukia permainos	5
Pažintis su parku prasideda lankytojų centre	5
Vėl suksis girnos Ginučių vandens malūne	6
Investuojame į vandens turizmą	7
Prasideda Palūšės turizmo centro rekonstrukcija	8

2008 m. birželio 22 d. Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba (toliau—VSTT) pasirašė projekto „Saugomų teritorijų tvarkymas (I etapas)“ finansavimo ir administravimo sutartį. Projekto veiklos pradėtos įgyvendinti 2008 m. gegužės 30 d., kai buvo skirtas laikinasis finansavimas. Šiuo projektu siekiama sudaryti prielaidas saugomų teritorijų būklei gerinti, įgyvendinant planavimo dokumentuose numatytas apsaugos ir tvarkymo priemones pasirinktose saugomose teritorijose, taip pat pasirengti analogiškų priemonių įgyvendinimui ES struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto lėšomis ateityje.

Projekto įgyvendinimo metu numatoma įrengti 12 saugomų teritorijų lankytojų centrų, parengti 16 vidaus ekspozicijų projektų ir įrengti 17 vidaus ekspozicijų, parengti 3 lankytojų centrų su vidaus ekspozicijomis projektus, įrengti vizualines informacines sistemas su minimalia rekreacine infrastruktūra 8 regioniniuose parkuose, parengti 3 hidrologinio režimo atstatymo projektus, sutvarkyti 16 paveldo objektų ir 15 „Natura 2000“ tinklo teritorijų.

Nors paraišką teikė ir finansavimo ir administravimo sutartį pasirašė VSTT, tačiau už projekto veiklų įgyvendinimą vienoje ar kitoje saugomoje teritorijoje atsakinga tą teritoriją administruojanti įstaiga, t.y. Nacionalinio arba regioninio parko direkcija.

Aukštaitijos nacionaliniame parke ir Labanoro regioniniame parke vyksta net keletas šio projekto veiklų. Dėl didelės apimties

kiekvieną iš jų būtų galima pavadinti atskiru projektu. Bene didžiausi darbai vyksta pačioje Aukštaitijos nacionalinio parko širdyje, kur tvarkomi net du paveldo objektai: Ladakalnis ir Ginučių piliakalnis. Jau pradėti Palūšės lankytojų centro ekspozicijos projektavimo darbai, o iki kitų metų pabaigos bus įrengta ir pati ekspozicija. Tačiau bitininkystės muziejui dar teks palūkėti—kol kas bus parengtas tik rekonstrukcijos projektas. Iš „Natura 2000“ tinklo teritorijų Aukštaitijos nacionaliniame parke gamtotvarkos darbai buvo vykdomi Juodupės pelkėje. Analogiški darbai šiuo metu vykdomi Labanoro regioniniame parke Padumblės botaniniame-zoologiniame ir Laukagalio telmologiniame draustiniuose.

Šiame numeryje išsamiau papasakosime apie kiekvieną iš Aukštaitijos nacionaliniame parke ir Labanoro regioniniame parke vykdomų projekto veiklų, taip pat apie kitus direkcijos įgyvendinamus projektus, finansuojamus ES lėšomis. ✂

Projekto tikslai:

- sudaryti sąlygas visuomenei susipažinti su saugomomis vertybėmis;
- sudaryti sąlygas lankytis saugomose teritorijose nedarant žalos aplinkai;
- sudaryti prielaidas „Natura 2000“ teritorijų būklei gerinti.

Projekto uždaviniai:

- įrengti saugomų teritorijų lankytojų centrus ir vidaus ekspozicijas juose;
- pasirengti lankytojų centrų ir ekspozicijų įrengimui, parengiant projektus;
- įrengti vizualinę informacinę sistemą natūroje ir minimalios infrastruktūros elementus lankytojams bei pastatyti apžvalgos bokštą;
- tvarkyti paveldo objektus;
- tvarkyti „Natura 2000“ tinklo teritorijas;
- pasirengti „Natura 2000“ tinklo teritorijų tvarkymui parengiant hidrologinio režimo atstatymo projektus.

Gamtotvarkos priemonių įgyvendinimas Juodupės pelkėje

Tautgirdas Masiulis
Aukštaitijos NP ir Labanoro RP
direkcijos
Gamtos skyriaus vedėjas,
projekto koordinators

Juodupės pelkė yra Aukštaitijos nacionalinio parko centrinėje dalyje. Teritorija pasižymi didele biologine įvairove. Aptikti ir kartografuoti 6 Europos Bendrijos svarbos gamtinių buveinių tipai, įtraukti į 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvos 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos I priedą: 6450 Aliuvinės pievos, 7140* Tarpinės pelkės ir liūnai, 7160 Nekalkingi šaltiniai ir šaltiniuotos pelkės, 7230 Šarmingos žemapelkės, 9010* Vakarų taiga, 91D0* Pelkiniai miškai. Aptikta 14 augalų rūšių, įrašytų į Lietuvos Raudonąją knygą, o dvi iš jų – pelkinė uolaskėlė (*Saxifraga hirculus*) ir žvilgančioji riestūnė (*Hamatocaulis vernicosus*) – įtrauktos į

Juodupės pelkė prieš...

Projekto tikslas:

- užtikrinti pelkinės uolaskėlės populiacijos augaviečių ir teritorijoje esančių Europos Bendrijos svarbos buveinių palankią apsaugos būklę.

Projekto uždaviniai:

- Atkurti užaugančias ir palaikyti atviras pelkinės uolaskėlės augavietes, palaikyti tipingą pelkių buveinių struktūrą reguliuojant savaiminį užžėlimą;
- Įgyvendinti priemones, kuriomis būtų pagerinta miško buveinėms 9010* Vakarų taigai ir 91D0* Pelkiniams miškams būdinga struktūra.

Buveinių direktyvos II priedą.

Pagrindinė grėsmė, turinti įtakos teritorijos vertybių būklei, yra pelkės užžėlimas nendrėmis, krūmais ir medžiais.

Didžiąją teritorijos dalį (205 ha) užima valstybinės reikšmės miškai, valdomi VĮ Ignalinos miškų urėdijos. Tik 20 ha teritorijos miškų yra valdomi privačios nuosavybės teise arba rezervuoti nuosavybės teisių atkūrimui.

Juodupės pelkės gamtotvarkos planas buvo parengtas ir patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu „Dėl Juodupės pelkės gamtotvarkos plano patvirtinimo“ 2007 m. rugpjūčio 16 d. Nr. D1-431.

Nukirstų medžių šakos ir krūmai buvo susmulkinami ir išvežami

Autoriaus nuotr.

Gamtotvarkos planu tvarkymo darbai yra numatyti tik Juodupės pelkėje, užimančioje Juodupės hidrografinio ir Baluošo kraštovaizdžio draustinių dalį, bei ekologinės apsaugos ir miškų ūkio prioriteto funkcinių zonų dalį. Teritorijos, kuriai parengtas gamtotvarkos planas, bendras plotas yra 225 ha. Iš šio ploto 162,6 ha priklauso Ignalinos rajono savivaldybei ir 62,4 ha – Utenos rajono savivaldybei.

Juodupės pelkės gamtotvarkos plano tikslas – užtikrinti pelkinės uolaskėlės populiacijos augaviečių ir teritorijoje esančių Europos Bendrijos svarbos buveinių palankią apsaugos būklę. Tikslui įgyvendinti numatyti šie uždaviniai: 1. Atkurti užaugančias ir palai-

kyti atviras pelkinės uolaskėlės augavietės, palaikyti tipingą pelkių buveinių struktūrą reguliuojant savaiminį užžėlimą. 2. Įgyvendinti priemones, kuriomis būtų pagerinta miško buveinėms 9010* *Vakarų taigai* ir 91D0* *Pelkiniams miškams* būdinga struktūra.

Gamtotvarkos plane numatytiems pirminiams darbams atlikti

...ir po tvarkymo

Autoriaus nuotr.

Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos teikė paraišką projektui „Saugomų teritorijų tvarkymas (I etapas)“. Į paraišką įtrauktos dar 14 NATURA 2000 tinklo teritorijų sutvarkymui skirtingose saugomose teritorijose. Gavus finansavimą, už tolimesnį Juodupės pelkės gamtotvarkos priemonių įgyvendinimą buvo atsakinga Aukštaitijos nacionalinio parko direkcija.

Įvykus viešųjų pirkimų konkursui darbams pirkti (2009 m. spalio mėn.) ir sutvarkius visus reikalingus dokumentus (o tai užtruko gana ilgai), 2010 m. vasario mėn. Juodupės pelkėje prasidėjo tvarkymo darbai. 12,5 ha (valstybinės reikšmės miškuose) plote buvo kertami medžiai ir krūmai, paliekant kadagius ir pušaites iki 3 m aukščio. Nukirstų medžių ir krūmų liekanos buvo išvežamos iš pelkės ir susmulkinamos. Prie darbų įgyvendinimo prisidėjo ir palankios oro sąlygos. Naktimis spaudęs šaltis (iki -30°C) pelkę sukaustė storu ledo sluoksniu, todėl traktoriai neįlūždami sėkmingai galėjo išvežti nukirstą medieną ir šakas. Per mėnesį numatyti darbai buvo atlikti. Gaila, bet privataus miško savininkas nesutiko, jog tvarkymo darbai būtų atlikti ir jam priklausančioje maždaug 3 ha teritorijoje.

Juodupės pelkės gamtotvarkos planas yra parengtas 10 metų laikotarpiui. Tad po pirminių darbų laukia kitas darbų etapas, t.y. atžalų šalinimas. Vadovaujantis aplinkos ministro patvirtintu Juodupės pelkės gamtotvarkos planu, vėlesnius buveinių būklės palaikymo darbus, t.y. atžalų kirtimą, valstybinės reikšmės miškuose organizuoja VĮ Ignalinos miškų urėdija. ✂

Gamtotvarkos darbai Labanoro regioniniame parke

Audrius Aliukonis
Aukštaitijos NP ir
Labanoro RP direkcijos
Vyr. specialistas biologas,
projekto koordinatorius

Lietuvai atgavus nepriklausomybę ir pasikeitus ekonominei situacijai pakito ir kaimo žmonių ūkininkavimo įpročiai. Ekstensyvus ūkininkavimas sunkiau pasiekiamose vietovėse (šlapiose pievose, viksvynuose, pelkėse) tapo neracionalus ir ekonomiškai nenaudingas. Dėl to daugelis pievų bei pelkių, ypač labiau nutolusių nuo gyvenamųjų vietovių, jau senokai nebegamos ir nebešienaujamos, užžėlė medžiais ir krūmais, o paupiuose ir paežerėse dar ir nendėmis. Taip atsitiko ir Labanoro regioniniame parke esančiuose Laukagalio telmologinio draustinio bei Padumblių botaninio – zoologinio draustinio pelkių kompleksuose.

Šiuose draustiniuose saugoma daug gamtinių vertybių – Lietuvoje ir Europoje retų gamtinių buveinių ir augalų bei gyvūnų rūšių. Tačiau dėl užaugimo medžiais ir krūmais buveinės degraduoja, rūšys nyksta. Tai pasakytina apie tarpinių pelkių ir liūnų, šarmingų žemapelkių, melvenynų, aliuvinių pievų, mezofitų pievų buveines, jose augančias pelkines uolaskėles, daugiamečius pa-

tvenius, orchidinius augalus. Todėl, siekiant išsaugoti šias gamtines vertybes, draustiniams buvo parengti gamtotvarkos planai.

Šių metų rudenį Europos Sąjungos struktūrinių fondų bei Lietuvos Respublikos bendrojo finansavimo lėšomis Laukagalio pelkėje bei Padumblių botaniniame – zoologiniame draustinyje tęsiami gamtotvarkos darbai, kuriuos jau pernai pradėjo Švenčionėlių miškų urėdija.

Šiuo metu darbus Padumblių botaniniame – zoologiniame draustinyje (Labanoro upės slėnyje) vykdo UAB „Aplinkos darbai“. Jų metu iki 2011 metų kovo 1 dienos 70 ha ploto teritorijoje bus iškirsti menkaverčiai medžiai bei krūmai, nušienautos nendrės bei kita menkavertė žolinė augmenija. Nukirsti medžiai ir krūmai bei žolės bus pašalintos iš teritorijos arba sudegintos specialiose talpyklose.

UAB „Akordas I“ atlieka analogiškus darbus Laukagalio telmologiniame draustinyje 45 ha plote.

Palaikomieji tvarkymo darbai numatyti dešimčiai metų. Vėlesniais metais teritorijose vėl bus šienaujama,

pjaunamos gluosnių, beržų, alksnių atžalos. Tokia priežiūra laikui bėgant leis atkurti buvusią pelkinių buveinių būklę, išsaugoti retus ir nykstančius augalus, gyvūnus, biotopų mozaiką, t.y. visą ekosistemų kompleksą bei biologinę įvairovę.

Tikėkimės, jog šios priemonės bent nedidele dalele prisidės prie visų mūsų gyvenamosios aplinkos išsaugojimo. ✂

Projekto tikslas:

- sudaryti sąlygas atkurti ir palaikyti palankią šiose teritorijose randamų Europos Bendrijos svarbos gamtinių buveinių apsaugos būklę;
- užtikrinti palankią Laukagalio pelkės teritorijoje randamų Europos Bendrijos svarbos pievų, krūmynų, pelkių ir miškų buveinių su joms būdinga struktūra, auksuotosios šaškytės ir dvilapio purvuolio populiacijų apsaugos būklę.

Projekto uždaviniai:

- pašalinti sumedėjusią augaliją ir nendres Laukagalio telmologinio draustinio ir Padumblių botaninio – zoologinio draustinio pelkėse ir pievose;
- atstatyti hidrologinį režimą Laukagalio pelkės šlapyne ir Labanoro upės slėnyje;
- atkurti miškų buveinėms: 9010* *Vakarų taigai*, 9050 *Žolių turtingiems eglynams*, 9080* *Pelkėms lapuočių miškams* būdingą struktūrą.

Parko simboliui - išskirtinis dėmesys

Voldemaras Kutra
Aukštaitijos NP ir
Labanoro RP
Kraštovarkos
skyriaus vedėjas,
projekto
koordinatorius

Pirmiausia noriu patikslinti, kad antrašėje kalbama ne apie Palūšės bažnyčią ar vandens lelijas - parko logotipe vaizduojamus simbolius. Į daugelio parko lankytojų atmintį labiausiai įstringa Ladakalnis ir nuo jo atsiveriantys vaizdai. Deja, metams bėgant tų vaizdų liko vis mažiau. Todėl atėjo laikas atiduoti duoklę šiam labiausiai lankomam objektui ir sugrąžinti vienos iš vaizdingiausių vietų Lietuvoje vardą.

Projektas „Ginučių archeologinio ir Ladakalnio gamtinio kompleksų sutvarkymas ir pritaikymas lankymui“ yra tik viena iš Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos įgyvendinamo projekto „Saugomų teritorijų tvarkymas (I etapas)“, kuris vykdomas pagal Sanglaudos skatinimo veiksmų programos „Biologinės įvairovės ir kraštovaizdžio

A. Panavo nuotr.

apsaugos“ priemonę, veiklą. Šiuo projektu siekiama parengti ir pritaikyti lankymui pažintiniais tikslais Ginučių archeologinį ir Ladakalnio gamtinį kompleksus.

Ginučių piliakalnis ir Ladakalnis yra pasiekiami pėsčiomis, automobiliais, dviračiais, baidarėmis ar valtimis. Įgyvendinus projektą atsiras dar patogesnė šios vietos lankymo infrastruktūra: bus sutvarkytos automobilių stovėjimo aikštelės, įrengtos išsilaipinimo vietos vandens turistams, atnaujinti senieji ir įrengti nauji takai pėstiesiems ir dviratininkams. Atlikus kraštovaizdžio kirtimus ir įrengus panoraminės apžvalgos aikšteles, lankytojams atsiras galimybė geriau apžvelgti kraštovaizdį. Visos priemonės padės tolygiau paskirstyti lankytojų srautus,

ir tokiu būdu bus mažinamas neigiamas jų poveikis.

Projekto vertė – daugiau kaip milijonas litų. Prie projekto įgyvendinimo prisidėjo ir Ignalinos miškų urėdija bei Ignalinos rajono savivaldybė - urėdijos lėšomis buvo parengta teritorijos topografinė nuotrauka, o savivaldybė finansavo techninio projekto rengimą.

Projektas pradėtas įgyvendinti š.m. balandžio mėnesį ir planuojama užbaigti per metus. Atsiradus nenumatytoms aplinkybėms, projektas gali būti pratęstas iki liepos mėnesio.

Šiuo metu projektas šiek tiek atsilieka nuo darbų grafiko, nes dėl projektavimo klaidų ir biurokratinių nesusikalbėjimų stringa archeologinių tyrinėjimų darbai. ☞

Projekte numatyti darbai:

- Įrengti pažintinių ir priėjimo prie objektų takų tinklą su informacinių ženklų ir rodyklių sistema;

- Sutvarkyti automobilių stovėjimo aikštelę prie Ladakalnio ir įrengti automobilių stovėjimo aikštelę prie Ginučių piliakalnio;

- Įrengti vandens turistų išsilaipinimo vietas;

- Įrengti panoraminės apžvalgos aikšteles su vizualinėmis priemonėmis ant Ginučių piliakalnio ir Ladakalnio;

- Pastatyti mažosios architektūros objektus (informacinius standus, suolus, pavėsines ir kt.);

- Atlikti miško kirtimo darbus ir tokiu būdu atverti vaizdus nuo regyklų ir apžvalgos zonų bei eksponuoti vertingus geomorfologinius ir kultūros paveldo objektus.

Autoriaus nuotr.

Bitininkystės muziejaus laukia permamos

*Irena Čeponienė
Aukštaitijos nacionalinio parko
ir Labanoro regioninio parko
direktoriaus pavaduotoja*

Senovinės bitininkystės muziejus yra vienas labiausiai lankomų objektų Aukštaitijos nacionaliniame parke, už kurį populiariausias yra tik Ladakalnis. Nors oficiali muziejaus įkūrimo data yra 1984-ieji, bet jis savo veiklą pradėjo dar 1978-aisiais. Muziejus įsikūręs senoje sodyboje, kurios pastatams reikalingas kapitalinis remontas ar net rekonstrukcija. Nuo pat muziejaus įkūrimo nebuvo vykdoma jokių esminių atnaujinimų nei lauko, nei vidaus ekspozicijose. Per ilgus muziejaus gyvavimo metus gerokai išaugo eksponatų skaičius. Deja, dauguma jų yra mediniai ir laikui bėgant taip pat paseno. Ypač sunki yra po atviru dangumi stovinčių avilių ir skulptūrų būklė. Galbūt pastaraisiais metais sumažėjęs muziejaus lankomumas labiau susijęs su eko-

A. Juodelio nuotr.

nominiu sunkmečiu, tačiau negalime paneigti, kad tam įtakos turėjos ir pasenusi muziejaus ekspozicija.

Beje, nors mes esame įpratę vadinti muziejumi, šis objektas neatitinka muziejams šiuo metu keliamų reikalavimų. Todėl projekte jis vadinamas Bitininkystės ekspozicijų kompleksu. Projekto „Saugomų teritorijų tvarkymas (I etapas)“ metu bus parengtas jo rekonstrukcijos techninis projektas. Projektavimą numatoma užbaigti iki 2011 m. rudens, o jau spalio mėnesį turėtų prasidėti rekonstrukcijos darbai. Tiesa, pati rekonstrukcija yra jau kito projekto – „Saugomų teritorijų tvarkymas (II etapas)“ – viena iš veiklų. Bendra šio objekto tvarkymui skirta suma – daugiau kaip trys milijonai litų.

Rekonstravus muziejų visa jo teritorija bus suskirstyta į zonas pagal temas ir atliekamas funkcijas: 1) Medžioklinės – drevinės bitininkystės; 2) Sodinės – kaladinės bitininkystės; 3) Šiuolaikinės – rėminės bitininkystės; 4) Mitologijos; 5) Amatų demonstravimo; 6) Atokvėpio – žaidimų ir 7) Renginių. Rekonstrukcijos metu taip pat bus restauruojami visi sodybos pastatai bei pastatytas naujas kluonas, įrengtos naujos vidaus ekspozicijos, įrengtas vandens gręžinys, inžineriniai tinklai, sutvarkyti privažiavimai ir aikštelės. ✂

A. Panavo nuotr.

Pažintis su parku prasideda lankytojų centre

Linus Stanaitis

*Aukštaitijos NP ir Labanoro RP direkcijos
Informacijos ir kultūros paveldo skyriaus
vedėjas*

Daugelis lankytojų su parku susipažįsta lankytojų centre, o apie pirmojo įspūdžio svarbą žinome kiekvienas – kokių įspūdžių padarysime atvykstantiems į parką, kaip juos nuteiksime, taip jie ir elgis.

Labai svarbu, kad lankytojas pasijustų čia laukiamas. Ne mažiau svarbu jį sudominti, sužavėti parko vertybėmis. Tačiau pirmiausia reikia pasistengti, kad atvykusieji be jokio vargo surastų patį lankytojų centrą.

Aukštaitijos nacionalinio parko naujasis lankytojų centras Palūšėje duris atvėrė 2007 metais, bet lig šiol neturi ekspozicijos, kuri supažindintų su parke saugomomis vertybėmis. Viena iš projekto „Saugomų teritorijų tvarkymas (I etapas)“ veiklų – 17 lankytojų centrų vidaus ekspozicijų įrengimas. Tarp šių lankytojų centrų yra ir Aukštaitijos NP lankytojų centras. Tikslas – įrengti tiek vaikams, tiek suaugusiems patrauklią šiuolaikišką ekspoziciją, kurioje apsilankius kiltų no-

zicijos, kuri supažindintų su parke saugomomis vertybėmis. Viena iš projekto „Saugomų teritorijų tvarkymas (I etapas)“ veiklų – 17 lankytojų centrų vidaus ekspozicijų įrengimas. Tarp šių lankytojų centrų yra ir Aukštaitijos NP lankytojų centras. Tikslas – įrengti tiek vaikams, tiek suaugusiems patrauklią šiuolaikišką ekspoziciją, kurioje apsilankius kiltų no-

ras viską pamatyti tikrovėje. Įvairių interaktyvių priemonių panaudojimas turėtų padėti įtraukti lankytojus į pažinimo procesą.

Pagrindinė ekspozicijos tema – ežeryno įtaka savitoms kultūrinėms tradicijoms. Tad nesunku atspėti, kad šioje ekspozicijoje atsiras vietos ne tik gamtinėms vertybėms, bet ir itin gausiam gilios praeities kultūriniam paveldui.

Šiuo metu jau prasidėjo ekspozicijos projektavimas. Maždaug po trijų mėnesių prasidės įrengimo darbai. Tiek įrengimo, tiek projektavimo darbus vykdys UAB „Ekspobalta“. Naujoje ekspozicijoje lankytojų laukiame 2011 metų pabaigoje. ✂

Maždaug taip atrodys nauja parko lankytojų centro ekspozicija

Vėl suksis Ginučių vandens malūno girklys

*Edmundas Vilkas
Aukštaitijos NP ir Labanoro RP direkcijos
Vyr. specialistas kultūros paveldui,
projekto koordinavimas*

Aukštaitijos nacionalinio ir Labanoro regioninio parko direkcija 2008 metais pradėjo rengti paraišką projektui „Ginučių vandens malūno restauravimas ir jo aplinkos sutvarkymas, pritaikant kompleksinei turizmo veiklai“. 2009 m. projekto paraiška pateikta viešajai įstaigai Lietuvos verslo paramos agentūrai pagal Sanglaudos skatinimo veiksmų programos priemonę VP3-1.3-ŪM-02-V „Viešųjų nekilnojamojo kultūros paveldo objektų kompleksiškas pritaikymas turizmo reikmėms“. Šis projektas sumanytas kaip 2005 metais PHARE 2002 programos lėšomis įgyvendinto projekto „Ginučių vandens malūno rekonstrukcija (I eilė)“ tęsinys.

Šio projekto tikslas – restauruoti Ginučių vandens malūno pastato muziejinę dalį ir sutvarkyti malūno aplinką, siekiant išsaugoti kultūros paveldo objektą. Restauruojant Ginučių vandens malūno pastatą, kuriama išskirtinė regioninė muziejinė ekspozicija, istorinius malūno įrengimus pritaikant „gyvam“ malimo proceso demonstravimui (veikiančios istorinės malūno įrangos stebėjimui). Šis turistinis objektas yra svarbių turizmo trasų kelyje ir nauja muziejinė ekspozicija bei sutvarkyta malūno aplinka padės pritraukti didesnius turistų srautus, ypač mokinių ekskursijas, bei mažinti turizmo sezoniskumą, nes muziejinė ekspozicija galės veikti visus metus.

Projekto veiklos suskirstytos į kelis pagrindinius etapus: projektavimą, malūno pastato bei jo įrenginių restauravimo darbus, teritorijos tvarkymą. Lygiagrečiai bus vykdoma techninė priežiūra ir projekto autorinė priežiūra. Malūno pastato rekonstrukcijos techninio projekto korektūra jau yra parengta ir kartu su projekto paraiška pateikta Viešajai įstaigai Lietuvos verslo paramos agentūrai. Šiuo metu su šia agentūra jau pasirašyta finan-

savimo sutartis. Taip pat yra parinktas techninis prižiūrėtojas ir projekto administratorius, netrukus bus skelbiamas statybos rangos darbų konkursas. Pasirašius sutartį su rangovu, prasidės malūno pastato restauravimo darbai. Konkurso būdu parinktas statybos rangovas atliks malūno patalpų restauravimą, terasos ir stogo rekonstrukciją, restauruos ir atstatys malūno įrengimus, restauruos hidrotechninius statinius. Užbaigus pastato statybos rangos darbus bus tvarkoma malūno aplinka. Rangovas atliks žemės darbus, šlaitų tvirtinimą, įrengs takelių dangas, sklypo aptvėrimą, įrengs gerovės elementus (suolus, lieptus, turėklus ir kt.), teritorijos apšvietimą. Bendra projekto vertė beveik 700 tūkst. litų.

Už projekto rezultatus, Ginučių malūno eksploatavimą ir priežiūrą, projekto veiklų tęstinumą bus atsakinga Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko direkcija. Aukštaitijos nacionaliniame parke bus plėtojama kompleksiška ir darni turizmo plėtra, kurią užtikrins natūrali gamtinė aplinka, aktyvus ir kultūrinio turizmo įvairovė, Ginučių vandens malūne bus teikiamos kokybiškos turizmo paslaugos. Projekto pradžia laikoma Ginučių vandens malūno rekonstrukcijos (II eilės) techninio projekto korektūros parengimas 2009 metų birželio mėnesį, projektą numatoma užbaigti per 3 metus. ✂

A. Panava nuotr.

Investuojame į vandens turizmą

*Linas Stanaitis
Aukštaitijos NP ir Labanoro RP direkcijos
Informacijos ir kultūros paveldo
skyriaus vedėjas,
projekto koordinavimas*

2008 metais buvo patvirtintas nacionalinių vandens turizmo trasų specialusis planas. Jo sprendinius įgyvendina Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko direkcijos projektas „Nacionalinės vandens turizmo trasos „Aukštaitijos nacionalinio parko ežerynas“ viešosios turizmo infrastruktūros paruošimas ir pritaikymas šiuolaikiškam vandens turistų srautų aptarnavimui“. Nors techniniai projektai buvo parengti dar 2009 metų pavasarį, įgyvendinimas pradėtas tik 2010 metų birželio mėnesį.

Projekto tikslas - išplėsti vandens turizmo, kaip aktyvaus poilsio, Aukštaitijos nacionaliniame parke galimybes, kurios skatintų tiek užsienio, tiek vietos turistų srautų augimą bei pagerintų aktyvaus poilsio sąlygas. Šis projektas stiprina saugomos teritorijos rekreacinį ir turistinį potencialą, užtikrina rekreacinių išteklių optimalų bei šiuolaikišką panaudojimą. Viešoji turizmo infrastruktūra sudarys sąlygas, skatinančias privataus sektoriaus iniciatyvas teikiant maitinimo ir apgyvendinimo paslaugas vandens turistams.

Įgyvendinus projektą ANP vandens turizmo trasoje bus įrengta viena nauja stovyklavietė ir dvi atokvėpio vietos, rekonstruota viena stovyklavietė bei dvi poilsiavietės, iš kurių viena rekonstruojama į stovyklavietę. Stovyklavietėse ir poilsiavietėse planuojama pastatyti ir įrengti lauko baldus, pavėsinės, laužavietes, takus, automobilių stovėjimo aikšteles bei kitą būtiną infrastruktūrą. Viešoji infrastruktūra užtikrins kokybiškas poilsiaavimo sąlygas turistams ir ANP lankytojams. Tuo pačiu tikslu numatoma įrengti vandens turistinių trasų ženklavimą. Be naujai įrengiamų bei rekonstruojamų objektų projekto metu bus atliktas 7 stovyklaviečių ir 5 atokvėpio vietų kapitalinis remontas. Taip pat numatoma rekonstruoti krantinę-prieplauką bei valčių garažą. Būtina pažymėti, kad įrengta viešoji infrastruktūra mažina turistų daromą žalą saugomai teritorijai, ypač jos unikaliai gamtai.

Projektą planuojama įgyvendinti per 12 mėnesių. Visus rangos darbus vykdo UAB „Meleksas“. Šiuo metu didžioji dalis darbų jau atlikta: įrengta nauja stovyklavietė Šakarvoje ir atokvėpio vietos prie Sravinaičio ežero ir Žeimenos upės, užbaigta Pakretuonės ir Ineigos stovyklaviečių bei Žeimenio poilsiavietės rekonstrukcija, vykdomi baigiamieji krantinės-prieplaukos ir valčių garažo rekonstrukcijos darbai Palūšėje. Stovyklaviečių ir atokvėpio vietų kapitalinį remontą bei vandens turizmo trasų ženklavimą nutarta atidėti pavasariui,

Autoriaus nuotr.

Atnaujinta Žeimenio poilsiavietė laukia naujo sezono

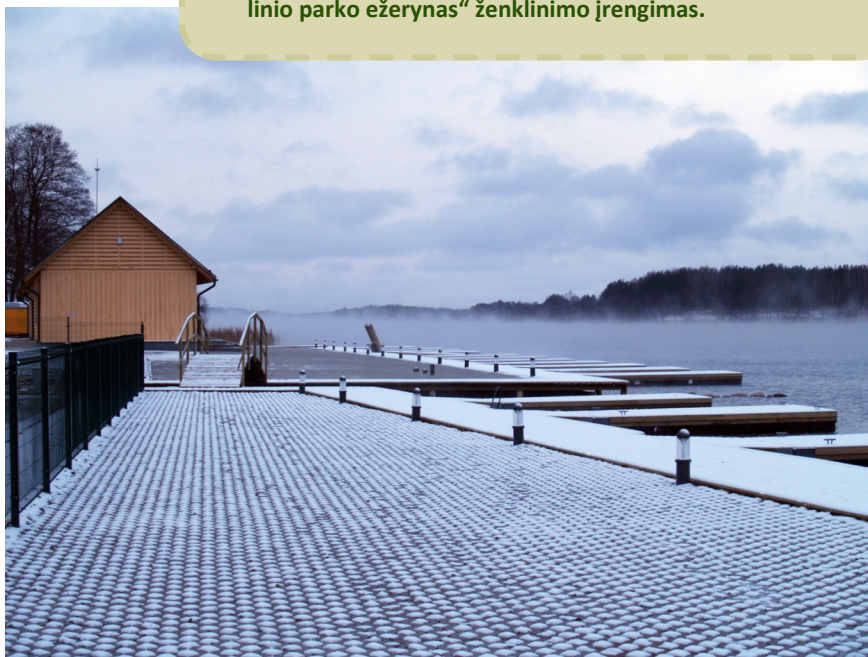
tačiau iki turistinio sezono pradžios visi darbai bus užbaigti.

Projektas finansuojamas Europos regioninės plėtros fondo lėšomis įgyvendinant sanglaudos skatinimo veiksmų programos VP3-1.3-ŪM-01-V priemonę „Ekologinio (pažintinio) turizmo, aktyvaus poilsio ir sveikatos gerinimo infrastruktūros kūrimas ir plėtra“. Projekto vertė – apie 1,6 mln. litų.

Projekto tikslas - išplėsti vandens turizmo, kaip aktyvaus poilsio, Aukštaitijos nacionaliniame parke galimybes, kurios skatintų tiek užsienio, tiek vietos turistų srautų augimą bei pagerintų aktyvaus poilsio sąlygas.

Projekto veiklos:

- vienos stovyklavietės ir dviejų atokvėpio vietų įrengimas;
- dviejų stovyklaviečių ir vienos poilsiavietės rekonstrukcija;
- Septynių stovyklaviečių ir penkių atokvėpio vietų kapitalinis remontas;
- Krantinės-prieplaukos ir valčių garažo rekonstrukcija;
- Nacionalinės vandens turizmo trasos „Aukštaitijos nacionalinio parko ežerynas“ ženklavimo įrengimas.

Neatpažįstamai pasikeitusi Palūšės krantinė su valtine

Autoriaus nuotr.

Prasideda Palūšės turizmo centro rekonstrukcija

*Algirdas Panavas
Aukštaitijos nacionalinio parko
ir Labanoro regioninio parko
direktoriaus pavaduotojas,
projekto koordinatorius*

Aukštaitijos nacionalinis parkas – seniausias bei daugiausiai turistų pritraukiantis nacionalinis parkas Lietuvoje. Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko direkcija yra įsikūrusi Palūšėje, kur veikia ir svarbiausia regiono turizmo įstaiga – turizmo centras „Palūšė“. Palūšė ilgainiui tapo aktyvaus poilsio, pažintinio ekologinio turizmo mėgėjų traukos objektu: čia prasideda ir baigiasi dauguma turistinių maršrutų, organizuojami renginiai, ekskursijos, rengiamos vaikų bei jaunimo vasaros stovyklos. Deja, turizmo centro infrastruktūra yra įrengta pagal XX a. 7-9 dešimtmečio statybos reikalavimus bei tuometinius poreikius, todėl neatitinka dabartinių aktyvaus pažintinio turizmo mėgėjų, kitų lankytojų ir turistų lūkesčių. Turizmo centro kavinės-valgyklos pastatas yra fiziškai ir morališkai pasenęs, tik dalinai pritaikomas veiklai. Poilsio nameliai yra prastos būklės, tinkami naudoti tik vasaros sezono metu.

Dėl pasenusios ir nepatrauklios Palūšės centro turistinės infrastruktūros suprantamo teikiamų paslaugų kokybė, į šį Aukštaitijos poilsio ir turizmo objektą atvyksta vis mažiau turistų. Projekto „Palūšės Turizmo centro rekonstrukcija, pritaikant šiuolaikiškam turistų srautų aptarnavimui ir kompleksinei veiklai“ tikslas – sukurti dabartinius poreikius atitinkančią ekologinio (pažintinio) turizmo, aktyvaus poilsio bei sveikatos gerinimo infrastruktūrą.

Vykdamas turizmo centro rekonstrukcijos darbus centriniame (kavinės-valgyklos) pastate bus įrengtos modernios konferencijų salės, valgykla ir virtuvė. Patalpos bus pritaikytos įvairiems edukacinio ir pramoginio pobūdžio renginiams, nuomos punktų veiklai ir pan. Projekto vykdymo metu bus pakeisti pastato langai, stogas, išorinė apdaila, pagerintos pastato šiluminės savybės, nugriauta nefunkcionalio pastato dalis, įrengta vasaros lauko renginių aikštelė, sutvarkyta aplinka.

Dalis pasenusių namelių bus nugriauti, o jų vietoje įrengiami šeši nauji modernūs nameliai turistų poilsiui, įvestos komunikacijos, sutvarkyta aplinka ir įrengta reikalinga teritorijos infrastruktūra.

Taip pat bus atliekami teritorijos tvarkymo darbai: trinke-

lių klojimas, takų tiesimas, atraminių sienelių, šiukšliadėžių, žaidimų aikštelių vaikams, suolelių įrengimas, teritorijos apželdinimas ir gyvatvorių formavimas. Visos šios priemonės leis efektyviau išnaudoti turizmo centro teritoriją, padidinti rekreacinę talpą bei užtikrinti poilsiautojų komfortą.

Po rekonstrukcijos turizmo centras bus pritaikytas naudoti ištisus metus. Taip pat turėtų gerokai sumažėti jo išlaikymo ir priežiūros išlaidos, o sutaupytos lėšos galės būti skirtos ilgalaikėms investicijoms.

Šio projekto įgyvendinimas reikalauja didelių investicijų, kurių įstaiga neturi, todėl kreiptis paramos į ES struktūrinius fondus buvo vienintelė galimybė įgyvendinti šį projektą ir išspręsti per ilgą laiką susidariusias problemas. Projekto įgyvendinimą finansuoja Europos regioninės plėtros fondas pagal sanglaudos skatinimo veiksmų programos priemonę VP3-1.3-ŪM-01-V „Ekologinio (pažintinio) turizmo, aktyvaus poilsio ir sveikatos gerinimo infrastruktūros kūrimas ir plėtra“. Bendra paramos suma – 5 mln. litų.

Projektas įgyvendinamas kartu su partneriais – Turizmo centru „Palūšė“ bei Valstybine saugomų teritorijų tarnyba. Rekonstrukcijos darbus numatoma pradėti 2011 m. ir užbaigti per trejus metus. Šiuo metu jau yra pasirašyta finansavimo sutartis su Lietuvos verslo paramos agentūra. Taip pat yra įvykęs konkursas rangos darbams atlikti. Tikimasi, kad kompleksškai sutvarkius turizmo centro infrastruktūrą, ja galės naudotis visos socialinės grupės: jaunimas, tėvai su mažais vaikais, neįgalūs bei vyresnio amžiaus žmonės. Planuojama, kad padidės turistų srautai, taip pat pajamos iš turizmo veiklos. Tai, be jokios abejonės, turės teigiamą poveikį vietos ekonomikai. ✍

Autoriaus nuotr.

Šių namelių dienos suskaičiuotos

„Ladakalnis“, Aukštaitijos nacionalinio parko ir Labanoro regioninio parko direkcijos informacinis leidinys

Mūsų adresas:

Aukštaitijos nacionalinio parko ir
Labanoro regioninio parko direkcija

Palūšės k., LT-30202 Ignalinos r.

Tel./faks.: (8 386) 53135

El.paštas info@anp.lt

Redagavo ir maketavo L.Stanaitis
Spausdino spaustuvė-leidykla UAB „Firidas“

Vilniaus g.36/1, Švenčionys

Tel./faks.: (8 387) 512 14

www.firidas.lt

Atspausdinta ant perdirbto popieriaus

Tausok aplinką - perskaitęs pasidalink su draugu arba skaityk internete www.anp.lt